

'Beleidsharmonisatie? Beleidsconcurrentie? Nee: 'horses for courses'!

Wat een mazzel, dacht ik begin dit jaar, dat de EU nog niet volledig was gelijkgeschakeld bij de aanpak van zo'n probleem als de corona-pandemie. Ja, ik voel aan m'n water dat dit niet is wat 'weldenkende mensen' horen te vinden – opgevoed als we zijn om te denken dat samenwerken beter is dan solistisch optreden, en dat eendracht macht maakt. Maar lees even verder mee voor u mijn gedachte achteloos op de FvD-hoop gooit.

Ik zag in het ontbreken van EU-coördinatie in dit geval een gouden kans om te kunnen volgen hoe al die Europese regeringen hun eigen taxatie maakten van het probleem, en vervolgens hun eigen beleid uitstippelden. Wanneer een fenomeen zo nieuw is als die coronapandemie – althans op deze schaal – dan is het een pré om meerdere benaderingen te kunnen testen. Niemand kon voorjaar 2020 claimen de wijsheid in pacht te hebben. Een EU beleidseenheidsworst zou het onmogelijk hebben gemaakt om te zoeken naar een *best practice*. Mijn gedachte was geen uiting van een anti-EU sentiment, maar van de wens een probleem eerst goed in kaart te brengen en pas dan beleid te bepalen.

Ik ben razend benieuwd naar wat we over twee jaar weten: zal de benadering van het zwaar bekritiseerde Zweden, die boogde met relatief relaxte omgangsvormen kool en geit te sparen, lees volksgezondheid en economie, toch het best uitgepakt hebben? Of juist die van Frankrijk, waar een president bij decreet beslist dat het sociale leven maanden aaneen stil gelegd moest worden? Of iets er tussenin, zoals het (zoekende) beleid van Nederland?

Overigens: als je zo redeneert, ligt het voor de hand dat je, een probleem eenmaal doorgrond, wél een uniforme aanpak kunt lanceren: dus een vast protocol. En ongetwijfeld liggen de schetsen daarvoor in Brussel al klaar.

Inderdaad, maar ik zie, zodra de diverse landen eenmaal hun corona-balans hebben opgemaakt, wel een gevaar van te snel

conclusies trekken. Want toen het virus in Europa aankwam, vond het daar geen 'level playing field'. De intensiteit van de contacten tussen mensen lopen per regio immers sterk uiteen. In fysieke zin houden mensen in Scandinavië altijd al meer afstand dan in Spanje en Italië. Het is er dunbevolkt, en er zijn meer 1-persoons huishoudens dan in Zuid-Europa. Social distancing wás daar al de norm. Kun je het effect van beleid dan wel goed analyseren?

Komt nog bij dat mensen in verschillende regio's heel uiteenlopend omgaan met uitgevaardigde gedragsrichtlijnen. In Zweden en Nederland spreken regeringen de mensen aan op hun persoonlijke verantwoordelijkheid. De Franse en de

Spaanse overheid doen dat niet; die maken gewoon bekend wat er niet meer mag, en beginnen met handhaven. Achter de voordeur, waar geen toezicht is, gaan mensen toch hun eigen gang. Dus hoera voor de strakke aanpak. Nederlanders en Zweden houden zich misschien minder aan de letter van de wet, maar wellicht vaker aan de geest erachter.

Kortom: ik zie nu al de politieke ruzies voor me als straks blijkt dat volgens bepaalde tellingen de Franse aanpak superieur bleek. Dan zullen de Fransen eisen dat heel de EU zijn beleid moet modelleren naar de Franse aanpak. Maar zullen Nederlanders en Zweden, of zelfs die brave, gezagsgetrouwe Duitsers, slikken dat de methode-Macron in heel Europa wordt uitgerold? Ik voorzie, als er iets aan te merken valt op de eenduidigheid van de corona-lessen, enorme, langs landsgrenzen lopende clashes.

En daarmee zitten we weer volop in de bekende EU thematiek van: waarom en wanneer beleidsharmonisatie? Misschien moest voor de EU een les uit de pandemie zijn: als de oorzaken van een probleem omstreden zijn, streef niet naar beleidsharmonisatie. Probeer altijd: 'horses for courses'. En straks met Brexit achter de rug natuurlijk: chevaux pour courses, Pferde für Kurse.

Bert Bakker

Freelance financieel-economisch journalist en publicist